

Mentorschap op maat in de GGZ

Nieuwsbrief - 2011

1

Inleiding

Voor u ligt de allereerste uitgave van de nieuwsbrief 'Mentorschap op Maat GGZ'. 'Mentorschap op Maat GGZ' is een project dat tot stand is gekomen na signalen die Mentorschap Netwerk Nederland (MNN) heeft opgepakt. De uitvoering gebeurt door MNN in samenwerking met drie regionale stichtingen Mentorschap, te weten Friesland, Haag en Rijn en Noordwest-Holland.

Met deze nieuwsbrief informeren wij u over de landelijke en regionale ontwikkelingen, de kaders en de wettelijke en juridische wijzigingen die op stapel staan. Ook houden wij u op de hoogte van de vraagstukken die wij in de praktijk tegenkomen en informeren wij u over de achtergronden en ervaringen die wij in dit traject opdoen.

De aftrap van het project op 25 november 2010 was mooi en waardevol. In deze nieuwsbrief kijken wij terug op deze kick-off en kijken we vooruit naar een vervolg.

Graag nodigen wij u als lezer uit om te reageren en mee te denken vanuit uw kennis en ervaring.

INHOUD

- 1: Regionale ontwikkelingen
- 2: Mentor of maatje...
- 3: Goede startbijeenkomst
- 3: Voldoening uit waanzin?!
- 4: De achtergrond

Regionale ontwikkelingen

Het doel van het project 'Mentorschap op Maat GGZ' is om een flinke impuls te geven aan het introduceren en ontwikkelen van mentorschap voor cliënten die langdurige zorg krijgen binnen de GGZ.

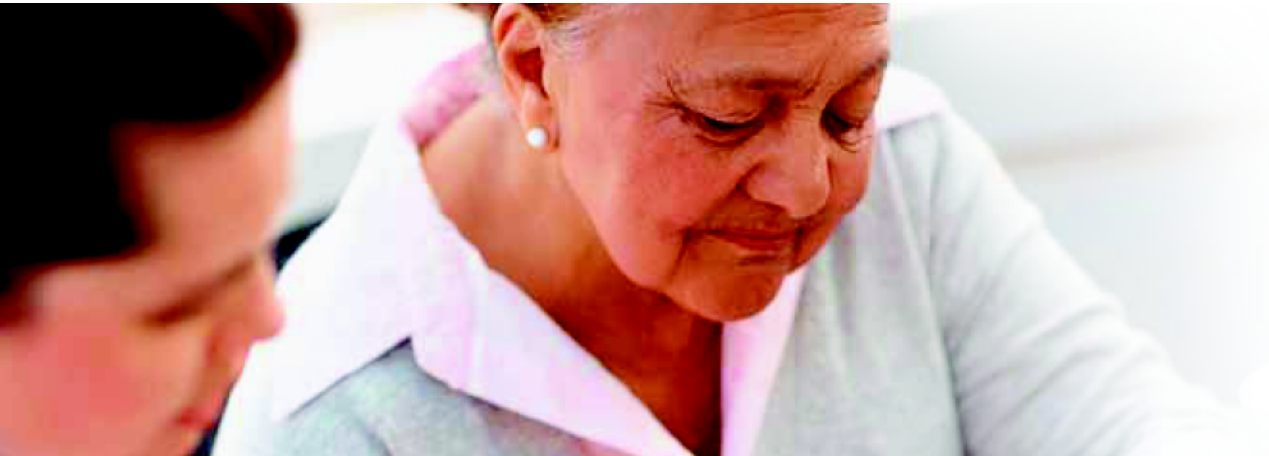
In de drie pilots Friesland, Haag en Rijn en Noordwest-Holland wordt contact gelegd met de GGZ-organisaties in deze regio's. In deze gesprekken wordt nagegaan in hoeverre het mentorschap / wettelijke vertegenwoordiging bekend is in alle lagen van die organisatie. Maar ook wat de behoefte is bij de GGZ-organisaties en bij de GGZ-cliënten. En met welk aanbod en op welke manier het mentorschap aangeboden kan worden, zodat het aansluit bij de behoeften en de bestaande kaders.

Goede afspraken

Op basis van de gevoerde gesprekken is inmiddels een functieprofiel van de mentor opgesteld. Het is duidelijk dat er goede afspraken gemaakt moeten worden over de rol van de mentor en over de manier en de momenten waarop de mentor naast de cliënt staat. Wanneer treedt de mentor op samen met de cliënt en wanneer namens de cliënt? Op welke manier kan de mentor de zelfstandigheid van de cliënt vergroten door mee te kijken en te luisteren? »

Mentorschap op maat
GGZ

Prille resultaten

De eerste cliënten zijn aangemeld bij de stichtingen en ook de mentoren melden zich. Ook is een eerste opzet gemaakt voor de basistraining en de uitgangspunten voor de mentoren die binnen de pilot ingezet willen worden.

Behoeftte in kaart

Naast deze activiteiten heeft de Regionale Cliënten Organisatie de Hoofdzaak in opdracht van stichting Mentorschap Noordwest-Holland een onderzoek gedaan naar de behoefte aan mentorschap. Doel was om inzicht te krijgen in de mate waarin GGZ-cliënten in de regio behoefte heeft aan mentorschap en de wijze waarop het dan onder de aandacht gebracht moet worden. Wilt u dit onderzoeksrapport graag ontvangen? Op de achterpagina vindt u de contactgegevens.

Mentor of maatje...

Als coördinator van de stichting Mentorschap Haag en Rijn begeef ik mij momenteel vanwege het project 'Mentorschap op Maat GGZ' wat actiever in de wereld van de psychiatrie. En die ontdekkingsreis levert vragen op, gelukkig maar. Mijn opdracht is deze vragen te verhelderen, samen te brengen, heldere kaders te scheppen om het aanbod van mentoren goed te laten aansluiten op de behoeften van de cliënten.

In de praktijk kom ik tegen dat vrijwilligers van een GGZ-instelling werkzaam zijn als mentor binnen diezelfde GGZ-instelling. Wanneer deze vrijwilligers mentor worden bij de cliënt van wie zij eerst maatje waren, dan hebben zij al een band kunnen opbouwen; zij kennen de organisatie immers. Wanneer ze bij andere cliënten worden ingezet als mentor, behoud je de vrijwilligers en bied je een nieuwe uitdaging met taken

en bevoegdheden. Het eigene en de grenzen van de verschillende posities en rollen van de vrijwilliger kan dan worden erkend en in de gaten gehouden worden. Immers de taken en bevoegdheden van het maatje en de mentor verschillen, het doel is anders.

Loyaliteit

Het feit dat er een relatie is tussen vrijwilliger en zorginstelling heeft voordelen. Maar het kan de mentor ook in een loyaliteitsconflict brengen, wanneer hij de belangen van zijn cliënt en de instelling moet afwegen en niet onvoorwaardelijk voor de cliënt kan kiezen. Het is niet voor niets dat beroepskrachten geen mentor kunnen worden binnen dezelfde instelling als waar zij werkzaam zijn. Ook hier speelt loyaliteit een rol.

Vraagstukken

Ik kom daarmee tot een aantal vraagstukken; Wanneer en hoe kan een maatje ook een mentor zijn en is de mentor ook een maatje?

Wanneer een vrijwilliger binnen een organisatie de overstap maakt van maatje naar mentor, wie biedt dan de ondersteuning, de training en de evaluaties met betrekking tot de inzet van het mentorschap? De GGZ-organisatie of een regionale stichting Mentorschap?

Wanneer maken we bij een cliënt gebruik van een maatje, wanneer van een mentor en wanneer van een mentor én een maatje naast elkaar?

Samen met de coördinatoren van de andere pilots signaleren we dat deze vragen niet nieuw zijn en op meer plaatsen leven. En dus des te meer van belang om gezamenlijk aan de slag te gaan en dilemma's te bespreken.

De regionale stichtingen Mentorschap en de GGZ-organisaties staan voor een leuke uitdaging! Hoe gaan wij gezamenlijk deze vraagstukken hanteren?

Ellen Vos, coördinator stichting Mentorschap Haag en Rijn

Voldoening uit waanzin?!

Mensen vinden het bijzonder wat ik doe. Ik ben mentor van een psychotisch vrouw op een gesloten afdeling binnen de psychiatrie. Nienke heeft niemand anders dan hulpverleners. Familie is er niet meer, of wil geen contact.

Zelf is Nienke niet in staat om beslissingen te nemen en te bepalen wat goed voor haar is. Het voelt goed om iets voor haar te kunnen betekenen al weet ik niet zeker of zij er iets bij voelt. Er gaat een wereld voor me open sinds ik mentor van deze vrouw ben. Ik stel veel vragen aan haar en haar begeleiders. Zo probeer ik haar wereld die ver van mij verwijderd is, eigen te maken.

Zorgen om de medicatie

Op dit moment gaat het niet zo goed met Nienke. Door onder andere de medicatie is er bij Nienke geen tot weinig levensvreugde te ontdekken. Dit houdt me bezig. Ze is de laatste maanden tweemaal in het ziekenhuis geweest. Ze had een gebroken heup. In het ziekenhuis was ze een heel ander mens dan nu. Ik ontdekte in het ziekenhuis dat ze gek is op kinderen, veel zwaaien en contact zoeken. Nu ze terug is en aan de medicatie zit, is ze erg duf en futloos. De medicatie is iets waarover ik in gesprek ben met haar behandelend psychiater. Hoe onderdrukken we haar psychoses, zonder dat haar emoties volledig verloren gaan? Wat is een mens zonder emoties?

Het gaat om Nienke

Om contact met haar te krijgen ga ik regelmatig mee in haar realiteit. Ik ontdek dan nieuwe dingen. Er ontstaat stap voor stap een bepaalde band tussen ons.

Ze vindt het belangrijk dat ik haar zoveel mogelijk betrek in de gesprekken die ik heb met begeleiders. Door haar psychoses kan ze niet altijd aanwezig bij deze gesprekken. Wel probeer ik haar zo goed mogelijk verslag van deze contacten te doen. Het ergens anders willen wonen en haar zoon weer zien zijn belangrijke onderwerpen wanneer ik bij haar op bezoek ben. Laatst gaf ze me een envelop met geld voor haar zoon mee. Die moest ik op de post doen. De envelop was geadresseerd aan de CIA in een voor mij onbekend land. Later heb ik de envelop mee teruggenomen en zijn we samen van het geld naar de markt geweest. Nienke wilde nieuw kleren hebben. Het gaat om Nienke, niet om mij. Na het kleren kopen trakteerde ik op koffie met taart en slagroom. Nienke houdt van slagroom.

Dagelijkse dingen

Begeleiders vinden het ook prettig dat er iemand is in deze eenzame wereld van Nienke. Met de mentor kunnen ze dagelijkse dingen bespreken. Ik ben naar hen zakelijk en nuchter als het moet, maar ook opbouwend kritisch en complimenteus als het kan. Het gaat om Nienke met haar beperking, het gaat om Nienke als lid van onze gemeenschap. Mentorschap maakt me bewust van de situatie van mensen als Nienke. Ik leer tevens mijn eigen leven te relativeren en te waarderen. Vrijheid en mensen om je heen zijn toch niet zo vanzelfsprekend als ik dacht. Het mentor zijn biedt mij voldoening. Ik kan iets betekenen voor anderen die anders wellicht betekenisloos blijven.

Laurence

Verslag van de kick-off

Op 25 november 2010 vond de officiële start van het project 'Mentorschap op Maat GGZ' plaats. Ongeveer negentig mensen uit het werkveld Psychiatrie waren naar De Eenhoorn in Amersfoort gekomen om getuige te zijn van deze kick-off. Alles klopte: een mooie locatie, een behoorlijke opkomst en vooral een interessant en gevarieerd programma. De kick-off was bedoeld om de deelnemers te informeren over het doel, de aanpak en de achtergronden van het project 'Mentorschap op Maat GGZ'.

De achtergrond

Over cliëntenrechten en mentorschap

In verschillende wetten is geregeld dat de uitvoering van geneeskundige behandelingen en zorgplannen vereist, dat hulp- en zorgverleners hun cliënten vooraf informeren en dat de cliënten met het betreffende behandel- en zorgplan kunnen instemmen. Als zij door hun geestelijke of lichamelijke toestand hun belangen niet kunnen behartigen, kan de direct naaste familie hen vertegenwoordigen. Wanneer er geen naaste familie beschikbaar is, dan kan de kantonrechter worden gevraagd een mentor te benoemen.

De taak van een benoemd mentor is om de cliënt bij te staan bij het behartigen van zijn belangen van niet-materiële aard en om op nodige momenten op te treden als vertegenwoordiger van de cliënt m.b.t. diens verzorging, verpleging (bv. het opstellen van een zorgplan) behandeling en begeleiding.

Er zijn in Nederland naar schatting voor zo'n 10.000 cliënten mentoren benoemd. Daarnaast zijn er naar schatting zo'n 7000 cliënten die geen mentor hebben, maar voor wie dit eigenlijk wel nodig is.

Over Mentorschap Netwerk Nederland

Als een mentor nodig is en niemand in de omgeving van de cliënt hiervoor gevraagd kan worden, dan kan men deze vraag stellen aan een van de twintig regionale stichtingen Mentorschap die in Nederland actief zijn.

Mentorschap Netwerk Nederland (MNN) is de landelijke vereniging van deze regionale stichtingen Mentorschap.

MNN steunt de regionale stichtingen en werkt aan de bevordering en borging van de kwaliteit van het vrijwillig mentorschap, het vergroten van de bekendheid met het mentorschap en het aantal vrijwillige mentoren.

Over het project 'Mentorschap op Maat GGZ'

Het project 'Mentorschap op Maat GGZ' wil een flinke impuls geven aan het introduceren en ontwikkelen van mentorschap voor cliënten die langdurig zorg ontvangen binnen de GGZ. Doel is om de kwaliteit van leven te verbeteren van mensen die langdurig in GGZ-verblijfsvoorzieningen wonen of verblijven. Het gaat om maatwerk bij werving, opleiding, bemiddeling en begeleiding.

Het project richt zich op ontwikkeling van good practices in drie pilotregio's: Friesland, Noord- en Zuid-Holland. Daarbij willen we bekendheid geven aan het project bij de volgende groepen:

- de cliënten in de GGZ; mensen met langdurige ernstige psychiatrische aandoeningen;
- GGZ-organisaties en -medewerkers;
- regionale stichtingen Mentorschap.

Het project heeft een begeleidingsgroep met vertegenwoordigers van cliënten benoemd op voorstel vanuit verschillende organisaties aangesloten bij het Landelijk Platform GGZ. Ook is onder andere GGZ Nederland in de begeleidingsgroep vertegenwoordigd. Het project is financieel mogelijk dankzij een bijdrage van het Innovatiefonds Zorgverzekeraars.

Meer informatie

Over het project:

- Voor meer informatie over dit project kunt u terecht bij Ingeborg van der Cingel, inhoudelijk projectcoördinator, ivdcingel@meenwh.nl of bel 06-524 970 51.
- Wanneer u suggesties heeft om meer bekendheid te geven aan dit project, kunt u contact opnemen met Ans Verdonck, pr-advies en ondersteuning: info@mentorschapzob.nl of bel 06-109 453 67.

- Extra exemplaren van deze nieuwsbrief kunt u aanvragen bij Eric Holtman: e.holtman@mentorschap.nl of bel (030) 230 71 90.

Over mentorschap algemeen, aanvragen en belangstelling om mentor te worden:

Kijk op www.mentorschap.nl onder regio's om contact op te nemen met de regiocoördinator bij u in de buurt/ Bellen met MNN kan ook: (030) 230 71 90. www.mentorschap.nl

Colofon

Deze nieuwsbrief verschijnt tweemaal per jaar en wordt onder alle belangstellenden, medewerkers en cliënten (organisaties) binnen de GGZ verspreid.

Projectteam/redactie: Nico Heinsbroek, Ingeborg van der Cingel en Ans Verdonck

Eindredactie: Van Tiggelen Communicatie

Vormgeving: CreCs | Creatie en Concept

Drukwerk: Drukkerij De Croon van Heerbeek

Mentorschap Netwerk Nederland

Bezoekadres: Maliebaan 71G, 3581 CG Utrecht

Postadres: Postbus 13180, 3507 LD Utrecht

Email: info@mentorschap.nl Internet: www.mentorschap.nl